

Økonomisk flæskeproduktion.

Uddrag af et radioforedrag af landbrugslærer
Halfdan Jørgensen, Borris.

I landbrugets økonomi har flæskeproduktionen en meget central stilling; eksportværdien af bacon og andre svineprodukter i fjor var 1000 mill. kr. eller henved en trediedel af den samlede landbrugseksport. Dertil kommer hjemmemarkedet, som tager ca. 40 pct. af produktionen.

Flæskeproduktionen er ikke alene nu, men har igennem slægtled været en af de solide bærepiller i dansk landbrugs økonomi. Den er simpelthen et nødvendigt led i den typisk danske landbrugsbedrift. Men selvfølgelig spiller svinene ikke til enhver tid en lige afgørende rolle — og produktionen er for så vidt ret elastisk. Den reagerer i hvert fald sikkert for konjunkturpåvirkninger. Bliver konjunkturerne dårligere, opgives produktionen ikke, men den indskrænkes eventuelt noget, samtidig med at producenterne yderligere må bestræbe sig på at billiggøre produktionen.

Den afsætningsmæssige side stiller sig i øjeblikket således, at eksport-svineslagteriernes salgforening og det britiske levnedsmiddelministerium til afløsning af den udløbne 4-årige kontrakt har indgået en ny 2-årig aftale, hvorefter England fortsat aftager mindst 90 pct. af Danmarks baconeksport. Indtil oktober 1953 er prisen 4,81 kr. pr. kg bacon, hvilket er 8 pct. mindre end gennemsnitsprisen i det netop afsluttede leveringsår. Denne pris kan efter forhandling forhøjes eller nedsættes med indtil 10 pct. for året oktober 53 til oktober 54.

Englandsprisen er grundlæggende for slagteriernes afregning til landmændene, men selvfølgelig spiller de opnåede priser for flæsk til sekundære udenlandske markeder og afsætningen herhjemme også en rolle. Andelsslagteriernes landsnotering er i øjeblikket ansat til 4,20 kr. pr. kg slagtet vægt, og heri skal man ikke vente større ændringer det første par år.

Landmændene ved altså stort set, hvad de har at rette sig efter foreløbig, nemlig 280—300 kr. pr. slagterigris, efterbetalingen fra slagterierne indbefattet. Dette er ca. 30 kr. mindre end i det foreløbne år — og altså en mærkbar forringelse. For dem, der skal købe korn, kan det være en trøst, at kornpriserne i år ligger 10—15

kr. lavere pr. hkg end på samme tid i fjor. Men for landbruget som helhed ligger der ingen fordel heri — idet praktisk taget hele flæskeproduktionen hviler på korn og andet foder af indenlandsk avl.

Prisen på pattegrise bliver undertiden fejlagtigt ført i marken som udtryk for svineholdets rentabilitet. Den spekulation kan man holde sig uden for ved simpelthen selv at holde et passende antal søer svarende til de svin, man har plads og foder til på ejendommen. Vil man endelig spørge, hvad en rimelig pattegrisepris er, hvis fortjenesten skal fordeles nogenlunde ligeligt mellem soholder og svinefoder, kan man regne med, at prisen på et slagterisvin nogenlunde skal kunne sætte tre 8—10 ugers grise ind. I øjeblikket vil dette altså svare til en grisepris på små 100 kr.

Landbrugsregnskaberne viser år efter år, at der er endda meget store variationer med hensyn til det økonomiske resultat, som de enkelte landmænd har af deres svinehold. Forklaringen herpå er i regelen ikke een, men mange. Dog vil hovedårsagerne til svigtende resultater oftest kunne henføres til de faktorer, der rummes under begreberne: Fodersammensætning og staldforhold.

Detaljerede foderplaner egner sig ikke for radio, men sørg for at få sådanne fundet frem i nyere håndbøger og særlige pjecer, hvor det ikke vil være vanskeligt at finde et eller flere foder-eksempler, der passer under ethvert givet forhold. Og glem så ikke de foreslåede tilskud af små mængder særligt vitaminholdige fodermidler og mineralstoffer. At »sælge« korn og mælk til grisene er ikke vanskeligt, men den fine økonomi i svineholdet afhænger under de nuværende forhold navnlig af, om man også forstår at sælge store mængder grovfoder til sine svin på en sådan måde, at *svinene betaler kornpriser for grovfoderenhederne*. Dette kan nemlig lade sig gøre, når grise, stalde og håndelag er i orden.

Lad mig nøjes med at opridse målet for fodersammensætningen angivet i foderenheder:

- 15—20 pct. mælk og andet proteinfoder,
- 40—50 » grovfoder, navnlig sukkerroer eller kartofler,
- 35—40 » korn.

Sofoderet er indbefattet i disse tal, og navnlig goldsøerne og de store fedesvin kan tage de store grovfoderrationer. Grise under 3—3½ måned må derimod ikke presses med grovfoder; deres mave og tarm kan simpelthen ikke rumme dette — men der må ske en gradvis tilvænnning til grovfoder i denne vokseperiode. Kunsten er igennem hele fodringsperioden at få grisene til at holde humør og ædelyst usvækket, så de kommer hurtigt til slagteriet.

Grovfodrede svin skal stort set lige så hurtigt til slagteriet som

kornfodrede — ellers går en væsentlig del af fortjenesten fløjten!

Og hvad kan så grisene betale for foderet? — Under nogenlunde gunstige forhold er det samlede foderforbrug (sofoder medregnet) ca. 6 f. e. pr. kg slagtet vægt. Flæskenotering 4,20 kr. divideret med 6 giver 70 øre pr. f. e. brutto. Herfra går 10 øre til dækning af pasnings- og staldudgifter m. m. Rest ca. 60 øre pr. f. e. — hvilket i hvert fald er en pæn pris for grovfoder. (Spørg kørerne!)

Også staldene spiller en meget stor rolle for svinenes sundhed og trivsel. Vi har ligefrem tal herfor fra godt 100 almindelige svinebesætninger, i hvilke Driftsbureauet sammen med bygningskonsulenterne i Viborg og Holstebro har undersøgt forholdene. Det viste sig således, at udsætterprocenten i den dårligste trediedel af staldene var 9,9 mod 3,4 pct. i gennemsnit for den bedste trediedel af staldene.

På samme måde fandt man et foderforbrug på 5,02 f. e. pr. kg tilvækst i den dårligste gruppe mod 4,07 f. e. pr. kg tilvækst i den bedste trediedel.

De bygningsfagkyndige fandt ud af, at der i de dårligste stalde burde ofres ca. 4000 kr. pr. stald, navnlig til forbedring af ventilation, isolation og afløbsforhold. Og jeg kan regne ud, at blot en gris mere til slagteriet årlig kan forrente disse penge og flere til. Dette var i stalde med en årskapacitet på 60—70 slagterisvin. Men kan der ved staldforbedringer opnås en bedre foderudnyttelse svarende til forskellen mellem bedste og dårligste trediedel i undersøgelsen, da vil dette sige, at det samme foder, som i den dårlige stald medgår til produktion af 60 slagterisvin årligt, vil forslå til produktion af 74 svin, når stalden er bragt i orden! Og mon ikke den forbedrede stald også vil vise sig at kunne rumme et sådant stigende antal svin. En god stald tåler nemlig meget bedre at være tæt belagt med grise — og samtidig bliver omløbstiden kortere, idet den enkelte »pensionær« rejses til slagteriet nogle uger tidligere.